

Klima- og energiministerens orientering til Folketingets Enerkipolitiske Udvalg om væsentlige forhold vedrørende landets el- og gasforsyning

Juni 2008

I henhold til § 3 i lov om elforsyning og § 4 i lov om naturgasforsyning skal klima- og energiministeren orientere et af Folketinget nedsat udvalg om væsentlige forhold vedrørende landets el- og naturgasforsyning gennem udarbejdelse af en årlig redegørelse. Formålet med en årlig orientering er, at systematisere og styrke informationen til Folketingets Enerkipolitiske Udvalg om væsentlige forhold i sektorernes udvikling i det forløbne år, samt om planlagte aktiviteter i det kommende år og på længere sigt.

I forhold til den Enerkipolitiske Redegørelse er fokus i denne orientering på en uddybning af de væsentligste konkrete forhold og tiltag i forbindelse med forberedelsen og udmøntningen af lovgivningen på el- og naturgasområdet. Vedrørende orientering om udviklingen i effektiv udnyttelse af energien via energispareindsatsen på el- og gasområdet henvises til den årlige Energispareredegørelse til Folketingets Enerkipolitiske Udvalg.

Orienteringen er for overblikkets skyld opdelt i fem hovedafsnit, der hver især dækker et hovedindsatsområde indenfor forberedelsen og udmøntningen af el- og naturgaslovgivningen. De fem områder er:

Hovedafsnit

Opfølgning på liberaliseringen af el- og gassektoren	Side 1
Infrastruktur og forsyningsikkerhed	Side 4
Miljøvenlig elproduktion m.m.	Side 8
Status for PSO ordningerne	Side 10
Øvrige forhold	Side 12

Opfølgning på liberaliseringen af el- og gassektoren

EU's tredje liberaliseringspakke

Kommissionen fremlagde den 19. september 2007 en 3. liberaliseringspakke på el- og gasområdet. Pakken retter sig mod foranstaltninger til fremme af et effektivt konkurrencemarked. Pakken indeholder ændringer i de eksisterende el- og gasdirektiver, herunder skærpede regler om at transmissionssystemoperatørerne skal udskilles fra produktions- og handelsinteresser samt skærpede regler for regulatorens opgaver og kompetencer.

Endvidere indeholder pakken en forordning, der lægger op til etableringen af en fælles EU regulator, der skal have fokus på spørgsmål af grænseoverskridende karakter, samt en forordning der lægger op til en styrkelse af samarbejdet mellem transmissionssystemoperatørerne.

Den danske regering har generelt stillet sig positiv overfor Kommissionens forslag, der lægger sig tæt op ad de danske synspunkter, som regeringen tidligere har fremført over for Kommissionen. Pakken er forhandlet i energigruppen og har været drøftet på Rådsmøder senest den 6. juni 2008, hvor der blev opnået enighed om hovedlinjerne i pakken.

Det vigtigste og politisk langt mest kontroversielle har været spørgsmålet om ejermæssig adskillelse af systemtransmissionsoperatørerne. En større gruppe, heriblandt Danmark og UK, har støttet Kommissionens udlægning af Det Europæiske Råds mandat om ”ejermæssig adskillelse”. En mindre gruppe lande, som lige akkurat kan mobilisere et blokerende mindretal, heriblandt Tyskland og Frankrig, har ment, at krav om ejermæssig adskillelse er for indgribende.

Et kompromisforslag blev fremlagt på Rådsmødet den 6. juni, hvor der blev opnået enighed om hovedlinjerne i forslaget. Kompromisset indebærer, at de vertikalt integrerede el- og gasselskaber kan beholde deres transmissionsnet. Lande med den type selskaber kan således vælge en option, som ikke kræver ejermæssig adskillelse. Til gengæld bliver systemtransmissionsoperatøren genstand for et forstærket tilsyn – meget mere detaljeret og grundigt end det er tilfældet for transmissionsystemoperatører, der er ejermæssigt adskilte (som for eksempel Energinet.dk i Danmark). Der er desuden en række krav, der skal sikre, at systemtransmissionsoperatøren ledelse optræder uafhængigt, og et særligt ’supervisory body’, som har til opgave at afgøre alle sager med konsekvenser for selskabets aktieværdi, herunder låneoptagelse etc.

Kompromisset indeholder desuden en revisionsklausul, der sikrer, at systemtransmissionsoperatøren underkastes en særskilt revision senest 2 år efter implementeringen af direktivet, og at Kommissionen senest 2 år derefter fremlægger forslag, der kan sikre fuld effektiv uafhængighed. Dette åbner i realiteten op for en 4. liberaliseringspakke.

Forslaget forventes færdigbehandlet under det forestående franske formandskab.

Rapport om regulering af forsyningspligtselskaber

Energistyrelsen gennemførte i samarbejde med Energitilsynets sekretariat i efteråret 2007 en analyse af prisreguleringen af forsyningspligtselskaberne på elområdet. Analysen viste, at mere end 95 % af forbrugere med et årsforbrug på under 100.000 kWh berøres af prisreguleringen, der sikrer forbrugerne rimelige priser. Den er enkel at administrere, og den tillader effektivt drevne leverandørselskaber et pænt økonomisk afkast. Analysen viste imidlertid også, at konkurrencen på eldetailmarkedet er meget begrænset, og ansatserne til en innovativ udvikling af markedet er tilsvarende begrænsede. Det er vurderingen, at en øget konkurrence på el detailmarkedet vil være til gavn for forbrugerne.

Med henblik på at fremme konkurrencen på eldetailmarkedet er der nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse af Forbrugerstyrelsen, Energitilsynets sekretariat, Energinet.dk og Energistyrelsen. Arbejdsgruppen skal analysere elmarkedet med henblik på at komme med forslag til forbedring af konkurrencen. Fokus er på en forbedret prisportal, der sikrer forbrugerne nem adgang til prisoplysninger og viden om produkter. Endvidere vil arbejdsgruppen overveje andre forslag til nedbringelse af barrierer, for at nye elleverandører lettere kan komme ind på elmarkedet, et mere innovativt marked for elektricitet og vurdering af i hvilket omfang, der skal igangsættes informationskampagner om frit elleverandørvalg.

Effektivisering af håndteringen af data i elmarkedet Energistyrelsen har i samarbejde med repræsentanter fra Energitilsynet, Dansk Energi, Foreningen af Slutbrugere af Energi (FSE) og Energinet.dk, har igangsat en undersøgelse af, om det er meningsfyldt og økonomisk begrundet at etablere en central datahub til hel- eller delvis afløsning af den nuværende måde at håndtere måledata på i elmarkedet. En central datahub vil gøre det lettere for nye leverandører at komme ind på markedet, ligesom den vil gøre det lettere for forbrugerne at skifte leverandør. Arbejdet er sat i gang med henblik på at forbedre konkurrencen på detailmarkedet og muliggøre det politiske ønske om et grænseløst nordisk energimarked.

Undersøgelsen forventes afsluttet hen over sommeren 2008.

Fleksibelt elforbrug

Energistyrelsen fremlagde i efteråret 2006 en redegørelse med anbefalinger af, hvorvidt og i hvilket omfang myndighederne bør iværksætte tiltag for at fremskynde en øget anvendelse af prisfleksibelt elforbrug. I redegørelsen er belyst fordele og begrænsninger, og det er vurderet, hvorvidt omkostningerne ved at udbrede fjernaflæsning og online-måling til flere forbrugere end i dag står mål med fordelene.

Det fremgår af den energipolitiske aftale af 21. februar 2008, at ministeren inden 1. oktober 2008 skal komme med et oplæg om mulighederne for udbredelse af intelligent elforbrug. Oplægget er under udarbejdelse.

Børsintroduktion af DONG Energy A/S

Et bredt flertal i Folketinget indgik politisk aftale den 7. oktober 2004 om vilkårene for salg af aktier i selskabet. Regeringen tog på den baggrund skridt til at forberede en børsnotering af selskabet. Børsnoteringen, der var planlagt til at finde sted i januar/februar 2008, måtte stiles i bero januar 2008 på grund af usikkerheden på de finansielle markeder.

Etablering af internetbaseret borgerguide

Energistyrelsen har primo 2008 igangsat etableringen af en internetbaseret borgerguide på klima- og energiområdet. Hovedformålet med borgerguiden er at forbedre private forbrugeres muligheder for nemt og ligetil, at kunne indhente information omkring klima- og energispørgsmål. Borgerguiden vil bidrage til, at gennemsigtigheden på energimarkederne forbedres. Høj grad af gennemsigtighed er en forudsætning for velfungerende energimarkeder. Konkret vil borgerguiden i et lettilgængeligt sprog guide forbrugerne videre til andre hjemmesider, hvor de kan få den information om klima og energi, de ønsker. Endvidere vil guiden indeholde korte tekster om diverse klima- og energiemner og svare på ofte stillede spørgsmål.

Udbygning af gaslagre og regulering af gaslagerselskaber

DONG Storage A/S fik i maj 2007 efter undergrundsloven Energistyrelsens tilladelse til en udvidelse af de nedpumpede gasmængder i lageret ved Stenlille. Udvidelsen af lageret pågår fortsat, og vil betyde at arbejdsvolumen vil gå fra 480 mio. Nm³ til på 570 mio. Nm³ naturgas. Inden for tilladelsen fra maj 2007 overvejer DONG Storage en yderligere udvidelse til ca. 750 mio. m³ naturgas.

Energinet.dk's gaslager ved Lille Torup har en arbejds gasvolumen på ca. 440 mio. m³ naturgas. Energinet.dk har overvejelser om genudskylning af 4 af kaverne i Lille Torup, som vurderes at kunne tilføre omkring 100 mio. Nm³ arbejdsvolumen, svarende til ca. 20-25 pct. af det eksisterende. Det nye volumen kompenserer for tab på grund af krybning samt tilføjer en mindre udvidelse af de fire

kaverner. Den første del af udvidelsen kan tilgå markedet et år efter VVM er udarbejdet, hvilket skønnes at tage 1-1½ år.

I forbindelse med udbuddet af lagerkapacitet for lageråret 2007/2008 blev der konstateret en væsentlig forøgelse af efterspørgslen efter lagerkapacitet. Ved Energinet.dk's salg af lagerkapacitet var efterspørgslen således ca. 2,7 gange den udbudte lagerkapacitet. På denne baggrund besluttede regeringen at nedsætte en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra Energistyrelsen, Energitilsynet, Finansministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet og Energinet.dk med henblik på at analysere den gældende prisregulering for naturgaslagre i Danmark for at identificere mulige forbedringer, der kan bidrage til at skabe bedre overensstemmelse mellem udbud og efterspørgsel efter lagerydelser.

Arbejdsgruppens afsluttende rapport forventes færdiggjort i løbet af sommeren 2008

Analyse af tarifstrukturen med henblik på at skabe incitament til at reducere energiforbruget

I Energifaftalen af 21. februar 2008 er det aftalt, at iværksætte en analyse af tarifstrukturen med henblik på at skabe incitament til at reducere energiforbruget. Et oplæg til drøftelse skal forelægges energifaftalens parter inden 1. marts 2009.

Analysen iværksættes med henblik på at belyse konsekvenserne af ændret tarifpraksis i el-, naturgas- og varmforsyningen.

Analysen vil komme ind på el-, naturgas- og varmebesparelsesmulighederne ved en ændret tarifpraksis og de samfundsøkonomiske konsekvenser heraf, virkningerne for energiselskabernes og forbrugernes økonomi og energiselskabernes muligheder for at gennemføre fremtidige investeringer. Analysen skal desuden komme ind på påvirkningen af varme- og naturgasforbrugernes tilslutning til de kollektive fjernvarmesystemer og naturgasnettet, samt de fordelingsmæssige konsekvenser og byrdefordelingen for varme-, naturgas og elforbrugere.

Gasproduktion, -forbrug og -eksport i Danmark i 2007

Den danske naturgasproduktion var i 2007 på 8,1 mia. Nm³ eksklusive forbrug offshore, og dermed 12 % mindre end naturgasproduktionen i 2006.

Eksporten af naturgas faldt i 2007 med 13,7 % som følge af mindre eksport til Tyskland. Det indenlandske naturgasforbrug faldt i 2007 med 10,5 % til 4,3 Mia. Nm³. Bag faldet ligger et mindre forbrug på de danske kraftværker.

Elproduktion, -import og -eksport i Danmark i 2007

Der blev i 2007 netto produceret 37.396 GWh i Danmark, hvilket er 13,7 procent mindre end i 2006. Nettoeksporten af el i 2007 var på 950 GWh mod en nettoeksport af el i 2006 på 6.936 GWh. En væsentlig årsag til faldet i elproduktionen i 2007 var store vandreserver i de svenske og norske vandmagasiner med deraf følgende mindre elimport fra Danmark.

Infrastruktur og forsyningsikkerhed

Elinfrastrukturudvalget

Integration af det danske elsystem med nabolandenes, skabelsen af et velfungerende elmarked og den fremtidige udbygning med vedvarende energi, herunder kommende havmølleparker, vil kræve udbygninger af eltransmissionsnettet. Der er samtidig stigende modstand mod opstilling af nye højspændingsmaster. Det er derfor hensigtsmæssigt at vurdere det forventede udbygningsbehov og at etablere et grundlag for en systematisk overvejelse af de hensyn, der lægges til grund ved planlægningen af udbygningen af eltransmissionsnettet. Derfor besluttede Regeringen i maj 2007 at nedsætte et elinfrastrukturudvalg med henblik på at vurdere den fremtidige udbygning og kabellægning i eltransmissionsnettet. Energinet.dk er formand for infrastrukturudvalget. De øvrige medlemmer er Finansministeriet, Miljøministeriet, Klima- og Energiministeriet, Kommunernes Landsforening og brancheorganisationen Dansk Energi. Udvalget har udarbejdet en teknisk redegørelse, der beskriver udbygningsbehovet, heri indgår også en analyse af en række konkrete modeller for den fremtidige udbygning af elinfrastrukturen med varierende kabellægning af transmissionsnettet. Rapporten er tilgængelig på Energinet.dk's hjemmeside.

Arbejdsgruppen har fremlagt 6 forskellige oplæg til principper for etablering af nye anlæg og kabellægning i transmissionsnettet. 2 af oplæggene anbefales ikke af udvalget. De resterende 4 oplæg er:

1. Alle nye 400 kV-forbindelser etableres i kabler.
2. Som oplæg 1, bortset fra eksisterende forbindelse i Jylland fra den tyske grænse til Tjele, der opgraderes med nye luftledninger (forbindelsen er rygraden i det vstdanske system).
3. Nye 400 kV-forbindelser etableres som luftledning i eksisterende tracéer.
4. Det nu gældende princip, hvor nye 400 kV-forbindelser etableres som luftledning.

En interministeriel arbejdsgruppe er i gang med at bearbejde den tekniske redegørelse med henblik på at have et politisk beslutningsgrundlag klar i juni 2008, herunder eventuelt oplæg til kabellægning af dele af det eksisterende net.

Status for konkrete transmissionsprojekter

Storebæltsforbindelsen blev godkendt efter lov om Energinet.dk af Transport- og Energiministeriet den 2. april 2007 med henblik på idriftsættelse i 2010. Energinet.dk er i gang med at etablere anlægget. Konverterstationen på Fyn etableres på eksisterende transformerstation, mens konverterstationen på Sjælland påregnes etableret syd for Kalundborg ved Herslev. Planprocessen har her givet anledning til lokal modstand, og Kalundborg Kommune afviste i september 2007 at vedtage et lokalplanforslag for stationen. I april 2008, hvor sagen igen var på i byrådet, blev det besluttet, at Energinet.dk skal holde endnu et borgermøde. Sagen er berammet til fornyet politisk behandling i kommunen ultimo juni 2008.

Energinet.dk indgik i 2007 en principaftale med norske Stattnet om udbygning af elforbindelsen mellem Jylland og Norge med en fjerde forbindelse. De to selskaber besluttede i henholdsvis maj og juni 2008 at etablere forbindelsen og indsende ansøgning til myndighederne. Forbindelsen ventes tidligst at kunne tages i drift i 2012. Energinet.dk har en dialog med tyske E.ON-Netz om udvidelse af transmissionsforbindelsen mellem Jylland og Tyskland.

Nettilslutning af havmølleparker

Klima- og Energiministeriet godkendte den 21. februar 2008 Energinet.dk's reviderede ansøgning om nettilslutning af Horns Rev II havvindmølleparken. Tilslutningen etableres uden luftledninger og skal være etableret senest den 1. maj 2009.

Ilandføringsanlægget til havvindmølleparken Rødsand II påregnes klar den 1. maj 2010. Det er SEAS-NVE, der står for etablering af anlæg på land, mens Energinet.dk skal etablere søkabel og transformerplatform. Energinet.dk's projekt på søterritoriet blev godkendt af Klima- og Energiministeriet den 30. april 2008, mens SEAS-NVE's projekt blev godkendt af Energistyrelsen efter lov om elforsyning den 29. februar 2008. Den samlede investering andrager ca. 435 mio. kr. Desuden er der godkendt forstærkninger i de bagvedliggende net ved Guldborgsund og Masnedsund på tilsammen ca. 60 mio. kr.

Etableret biomassekapacitet

Opfyldelsen af biomasseforpligtelsen er forsinket. Med Fynsværkets blok 8, som går i drift 2009 og Amagerværkets blok 1, som i ombygget form går i drift 2008, er der etableret en kapacitet på omkring 1.612.000 tons biomasse.

Skanded-projektet

Det statsejede norske selskab Gassco, som driver den norske offshore gasinfrastruktur, er i samarbejde med en række energiselskaber og lokale myndigheder ved at gennemføre et forprojekt for etablering af en offshore gasledning fra gasprocesanlægget Kårstø ved Haugesund til industriområdet Grenland på den norske østkyst, og derfra videre til Sverige og Danmark via Kattegat. Det forudsættes, at gassen fra ilandføringen i Nordjylland skal føres videre til Energinet.dk's naturgaslager ved Lille Torup, ved at Energinet.dk etablerer en ny transmissionsledning. Skanded gasrørledningen planlægges idriftsat ultimo 2012.

Energinet.dk deltager i Skanded-projektet med en ejerandel på 10 %. Selskabets engagement er begrundet i ønsket om at styrke forsyningssikkerheden på længere sigt i takt med, at det forventede fald i den danske egenproduktion og skabelsen af et velfungerende konkurrencemarked for naturgas.

I forbindelse med gennemførelsen af projektet er der behov for en afklaring af, hvorvidt gasrørledningen i henhold til EU's gasdirektiv og naturgasforsyningsloven skal kategoriseres som en opstrømsrørledning eller en transmissionsledning. Med Folketingets vedtagelse af lovforslag 108 er det sikret, at Energinet.dk har hjemmel til at drive opstrømsrørledningsvirksomhed, såfremt ledningen kategoriseres som en opstrømsrørledning

Norge har i forbindelse med indvinding af olie og gas på norsk kontinentalsokkel historisk lagt afgørende vægt på, at den norske stat gennem en kombination af statsligt ejerskab og offentlig regulering har den fulde kontrol over efterforskning og indvinding af olie og gas på norsk kontinentalsokkel samt transport af gas til det europæiske kontinent og Storbritannien. I tillæg hertil har den norske stat i forbindelse med etablering og drift af gasrørledninger på andre landes kontinentalsokler indgået bilaterale traktater om regulering af visse spørgsmål i forbindelse med etablering og drift af gasrørledninger fra den norske kontinentalsokkel til kystlandingsterminalen.

De norske myndigheder har udtrykt ønske om indgåelse af en traktat med Sverige og Danmark om ledningen, hvorefter Norge skal have jurisdiktion over ledningen på svensk og dansk kontinentalsokkel

og søterritorium. Der er ikke indgået traktater vedrørende de søledninger, som går via dansk kontinentalsokkel i Nordsøen fra Norge til kontinentet.

Der er indledt drøftelser mellem de tre landes myndigheder om kategoriseringen af ledningen samt det norske ønske om indgåelse af traktat om ledningen.

Baltic Pipe

Den polske regering har vedtaget en forholdsvis ambitiøs politik for at opnå større uafhængighed af gasleverancer fra Rusland. Det drejer sig om udbygning af den indenlandske naturgasproduktion på land, projekt for etablering af en LNG-Terminal på østersøkysten ved Swinouscie og import af rørbundet norsk gas via Skandinavien. Det polske olie- og gasselskab PGNiG har købt en andel på 15 % i den norske Skarv-licens, og med henblik på transport af den indkøbte gas til Polen deltager PGNiG i Skanled-projektet med en ejerandel på 15 %.

Energinet.dk og PGNiG indgik den 2. maj 2007 aftale om at undersøge mulighederne for at etablere gasrørledningen Baltic Pipe mellem Danmark og Polen. Baltic Pipe omfatter en forstærkning af det danske gastransmissionssystem samt en søledning fra Avedøre/Rødvig på Sjælland til Polen. Hvis Skanled-projektet realiseres, vil etablering af Baltic Pipe gøre det muligt for PGNiG at føre den indkøbte gas fra de norske felter til Polen.

Det forudsættes, at den nødvendige forstærkning af gastransmissionssystemet i givet fald skal finansieres af Energinet.dk, men at Energinet.dk tilsvarende vil opnå indtægter på transit af polsk gas gennem Danmark. Forstærkningen forventes blandt andet at omfatte dublering af transmissionsledningen fra Ll. Torup til Egtved. Kystterminalen ved Avedøre/Rødvig forudsættes ejet og drevet af Energinet.dk, mens selve søledningen til Niechorze ved den polske østersøkyst skal finansieres af Polen.

Nord Stream

Nord Stream-projektet har til formål at lægge en ca. 1200 km lang gasledning i to parallelle rør på bunden af Østersøen fra Vyborg i Rusland til Greifswald i Tyskland for transport af 55 mia. m³ naturgas årligt. Dette svarer til ca. 15 % af EU's årlige import af naturgas. Det er det russiske selskab Gazprom som sammen med de store tyske gasselskaber BASF/Wintershall og E.ON Ruhrgas, der står bag projektet.

Projektet falder under Espoo-konventionen, der forpligter landene til at notificere og konsultere hinanden om projekter med væsentlig grænseoverskridende virkning på miljøet. En Environmental Impact Assessment (Vurdering af Virkning på Miljøet, VVM) er under udarbejdelse.

En høring i Danmark har i februar 2007 resulteret i formulering af en række miljøhensyn, som man fra dansk side ønsker, skal indgå i den videre planlægning af projektet. Aktuelt overvejes den præcise linjeføring omkring Bornholm.

Beredskab for el- og naturgassektorerne

De to bekendtgørelser om beredskab for el- og naturgassektorerne blev revideret i 2007 og foreligger nu som bekendtgørelser nr. 1024 og 1025 af 21. august 2007 om beredskab for elsektoren henholdsvis

naturgassektoren. Ændringerne omfatter justeringer og tydeliggørelser baseret på de opnåede erfaringer og ændrer ikke grundlaget for beredskabsarbejdet.

På dette grundlag har Energinet.dk videreført det i 2006 indledte tilsyn med beredskabsarbejdet i de enkelte el- og naturgasvirksomheder og har i 2007 afsluttet denne første runde af tilsynet. Tilsvarende har Energistyrelsen medio 2007 udarbejdet en rapport om sit tilsyn med Energinet.dk.

Efter at alle el- og naturgasvirksomheder i 2006 udarbejdede sårbarhedsvurderinger og beredskabsplaner, er øvelsesvirksomhed nu en central del af deres beredskabsarbejde. Virksomhedernes øvelser skal afholdes mindst en gang hvert andet år og skal over en 5-årig periode dække de væsentligste dele af deres beredskab. Som konkretisering heraf forudsætter den ændrede bekendtgørelse, at virksomhederne udarbejder tentative 5-årige øvelsesplaner for perioden fra 1. juli 2006 til 30. juni 2011. Energinet.dk har udsendt en vejledning herom til selskaberne.

Energinet.dk har videreført arbejdet med klassificering af anlæggene i de to energisektorer efter deres vigtighed for samfundets energiforsyning. Klassificeringen udgør et centralt grundlag for arbejdet med beskyttelse af kritisk infrastruktur i de to energisektorer.

Den 8-9. november 2007 blev naturgasforsyningen til Danmark afbrudt på grund af nedlukning af gasproduktionen i Nordsøen. Nedlukningen skyldtes kritisk høje bølger omkring platformene som følge af voldsom storm i Nordsøen. Energinet.dk foretog efterfølgende en evaluering af hændelsen i overensstemmelse med bekendtgørelserne. Evalueringen danner grundlag for justering af procedurer m.m.

Behandlingen af EU-Kommissionens direktivforslag om identifikation og udpegning af kritisk infrastruktur; *European Programme for Critical Infrastructure Protection (EPCIP)*, er fortsat i 2007. Forslaget fokuserer på begrebet europæisk kritisk infrastruktur, som defineres efter dels generelle kriterier, dels sektorspecifikke kriterier. Energiområdet indgår som en af de sektorer, som først skal implementere EPCIP. På energiområdet påregnes EPCIP-arbejdet især at få konsekvenser for elsektoren.

Miljøvenlig elproduktion m.m.

Ny energiaftale

Der er den 21. februar 2008 indgået en energiaftale mellem regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Ny Alliance. Det overordnede formål med aftalen er at nedbringe Danmarks afhængighed af fossile brændsler: kul, olie og gas.

Andelen af vedvarende energi i forhold til bruttoenergiforbruget skal ifølge aftalen være 20 pct. i 2011. I forbindelse med udbygningen af vedvarende energi satses der på en lang række teknologier: Vindmøller, biomasse, biogas, elbiler og varmepumper. Det er aftalt, at tilskuddene til vindmøller, biogas og biomasse hæves. Det betyder, at der bliver skabt stabile rammer for investeringer i vedvarende energi i Danmark. I forlængelse heraf blev der den 28. marts 2008 fremsat lovforslag om de øgede tilskud til vedvarende energi, som blev vedtaget af Folketinget den 12. juni 2008.

Lovgivningen om vedvarende energi samles i en VE-lov, der drøftes med parterne og sendes i høring inden sommerferien 2008. VE-loven forudsættes at træde i kraft 1. januar 2009.

Det fremgår ligeledes af aftalen af 21. februar 2008, at der skal etableres 400 MW nye havvindmøller med nettilslutning i 2012. For møller på land oprettes en erstatningsordning for naboer, ligesom der indføres en køberetsordning for lokalbefolkningen, en grøn fond og en garantifond til at støtte lokale vindmøllelavs forundersøgelser mv.

Samtidig styrkes indsatsen for at spare på energien markant. I 2020 skal bruttoenergiforbruget være faldet fire procent i forhold til 2006.

På transportområdet er målsætningen, at biobrændstoffer mv. skal udgøre 5,75 pct. i 2010 samt 10 pct. i 2020 af biobrændstofanvendelsen i landtransport. Brintbiler er fritaget for afgifter, det samme gælder elbiler frem til foreløbig 2012. Disse ændringer blev vedtaget i april i år med ændringer i skatteministeriets lovgivning. Der er endvidere afsat en pulje på 35 mio. kr. over Finansloven til forsøg med elbiler.

Til forsøg med små teknologier som bølgekraft og solceller m.m. afsættes 25 mio. kr. i fire år frem fra 2009. Den 28. marts 2008 blev der fremsat lovforslag herom sammen med forslag om at forbedre afregningsreglerne for vedvarende energi. Lovforslagene blev vedtaget af Folketinget den 12. juni 2008.

Fremtidens havvindmølleudbygning

Energistyrelsen offentliggjorde den 23. april 2007 en teknisk udvalgsrapport om fremtidens havvindmølleplaceringer med høringsfrist den 19. juni 2007. Kortlægningsrapporten peger på en række mulige placeringer, der vil kunne rumme en udbygning med havvindmøller med en samlet kapacitet på omtrent 4600 MW, og med en forventet årlig produktion på ca. 18 TWh, svarende til ca. 8 % af det samlede energiforbrug i Danmark eller godt 50 % af det nationale elforbrug.

I forlængelse af den energipolitiske aftale af 21. februar 2008 arbejder udvalget på et udkast til havvindmøllehandlingsplan som opfølgning på kortlægningsarbejdet. Handlingsplanen danner, sammen med Elinfrastrukturudvalgets arbejde vedrørende udbygning og kabellægning i eltransmissionsnettet, grundlag for beslutning om en handlingsplan for en prioriteret udbygningsrækkefølge med henblik på at sikre en samfundsøkonomisk fornuftig udbygning, herunder placering af de første 400 MW i 2012.

Opdatering af international aftale om udveksling af miljøoplysninger fra havvindmøller

Klima- og Energiministeren underskrev den 4. december 2007 en samarbejdsaftale med Sverige og Tyskland - Joint Declaration on Cooperation in the Field of Research on Offshore Wind Energy Deployment. Aftalen er en udvidelse af en tidligere aftale mellem Danmark og Tyskland om havvindmøller og det marine miljø. Den nye samarbejdsaftale rummer mulighed for et bredere samarbejde om forsknings-, udviklings- og netspørgsmål. Energistyrelsen har det første formandskab i 2008-2009 for embedsmandsstyregruppen mellem Sverige, Tyskland og Danmark. Holland, Storbritannien og Norge har vist interesse for at tilslutte sig aftalen.

Havvindmølleudbud

Som led i den energipolitiske aftale af 29. marts 2004 indgik regeringen aftale om opførelse af to nye havvindmølleparker på hver 200 MW ved henholdsvis Horns Rev (Horn Rev II) og Rødsand (Rødsand

II). I perioden 2004-2006 blev der afholdt udbud af de to parker og vindere blev udpeget. Horns Rev II ventes idriftsat i 2009 som planlagt.

Vinderne af det første udbud for Rødsand II, DONG Vind A/S og E.ON Vind Sverige AB meddelte Energistyrelsen i 2007, at de ikke ønskede at forpligte sig til at bygge Rødsand II havvindmølleparken på de daværende betingelser, da det var urentabelt at gennemføre projektet på grund af, at omkostningerne til projektet var steget meget siden udbuddet. Energistyrelsen gennemførte derfor et genudbud for Rødsand II havvindmølleparken med frist d. 21. april 2008. E.ON Sverige AB fik maj 2008 koncession til at bygge Rødsand II, da E.ON bød med den laveste afregningspris. Prisen er 62,9 øre pr. kWh for 10 TWh – svarende til ca. 14 års elproduktion. Energistyrelsen vil senest den 1. august 2008 modtage en tidsplan med blandt andet det endelige nettilslutningstidspunkt for vindmølleparken.

Skrotningsordningen for gamle vindmøller

Som en del af den energipolitiske aftale af 29. marts 2004 blev der indført en skrotningsordning for gamle vindmøller. Der sigtes mod en samlet ny kapacitet på op til 350 MW til erstatning for 175 MW. I forbindelse med energiaftalen af 21. februar 2008 er parterne enige om, at der tages en række nye initiativer til gennemførelse af skrotningsordningen. I forlængelse af aftalen er der den 28. marts 2008 fremsat lovforslag om, at skrotningsbevise kan benyttes ind til udgangen af 2010. Miljøministeriet har den 29. februar 2008 udarbejdet en revideret statusoversigt over ordningen. Miljøministeren har den 25. april 2008 indgået aftale med KL om planlægningen for vindmøller på land. Miljøministeriet har derudover sendt en skriftlig henvendelse til kommunerne om, at ordningen har høj national prioritet. Der har 8. maj 2008 været afholdt en workshop med deltagelse af kommuner, KL, By- og Landskabsstyrelsen samt Energistyrelsen om planlægning for vindmøller på land.

Tilskud til elproduktion

Med lov nr. 550 af 6. juni 2007 om ændring af lov om tilskud til elproduktion er der tilvejebragt hjemmel til administrative forenklinger og præciseringer af tilskudsordningen.

Med virkning fra 1. januar 2008 varetager Energinet.dk udbetalingen af tilskud til elektricitet fremstillet på decentrale og affaldsbaserede kraftvarmeværker. Det tidsbegrænsede tilskud, som hidtil er blevet ydet til elektricitet fremstillet på naturgasbaserede industrielle kraftvarmeværker, er omlagt og udbetalt som et engangsbeløb i 1. kvartal 2008.

EU-kommissionen har i december 2007 godkendt elproduktionstilskudsordningen i sin helhed efter EU's statsstøtteregler. Godkendelsen gælder for 10 år til udgangen af 2017.

Omfanget af VE-baseret elproduktion

De seneste opgørelser er for 2006. De viser, at VE-andelen af den indenlandske elforsyning udgjorde 26,5 % i 2006. I 2005 var VE-andelen på 28,7 pct. Faldet skyldes dels, at det blæste mindre i 2006 end i 2005, og dels, at produktionen baseret på biomasse var reduceret som følge af højere priser på biomasse. Uanset at andelen i 2006 er faldet til 26,5 %, er Danmark godt på vej til at opfylde det vejledende nationale mål på 29 %, som ifølge VE-direktivet er gældende i 2010. Vindmøllerne tegnede sig for 16,8 % af den indenlandske elforsyning i 2006, mens det tilsvarende tal for 2007, som var et betydeligt bedre vindår end 2006, er 19,7 %.

Status for PSO-omkostninger til miljøvenlig elproduktion

PSO-omkostninger i 2007

Energistyrelsen har indhentet regnskabsoplysninger hos Energinet.dk om de ifølge elforsyningslovens §§ 8-9 afholdte udgifter til PSO. Fordelt på hovedområder har omkostningerne i 2007 været som vist i tabel 1-3, hvor der til sammenligning også er anført omkostningerne i 2005 og 2006.

Tabel 1 PSO-omkostninger i alt

	mio. kr.	2005	2006	2007
Miljøvenlig elproduktion		2.942	1.722	3.232
Forsyningsikkerhed		364	367	366
Forskning og udvikling mv.		172	155	153
I alt		3.478	2.244	3.752

PSO-omkostningerne til den miljøvenlige elproduktion opdelt i vind, biomasse mv. samt kraftvarme har overslagsmæssigt været som angivet i tabel 2.

Tabel 2 PSO-omkostninger til miljøvenlig elproduktion

	mio. kr.	2005	2006	2007
Vind		1.668	1.076	1.634
Biomasse mv.		368	245	419
Decentral kraftvarme		906	401	1.179
I alt		2.942	1.722	3.232

Forbrugernes PSO-omkostninger pr. købt kWh fås som de samlede omkostninger divideret med det samlede elkøb, som vist i tabel 3 og opdelt på de forskellige støtteområder. Værdierne er beregnet i forhold til et samlet elkøb på ca. 33 TWh.

Tabel 3 PSO-omkostninger i øre pr. købt kWh

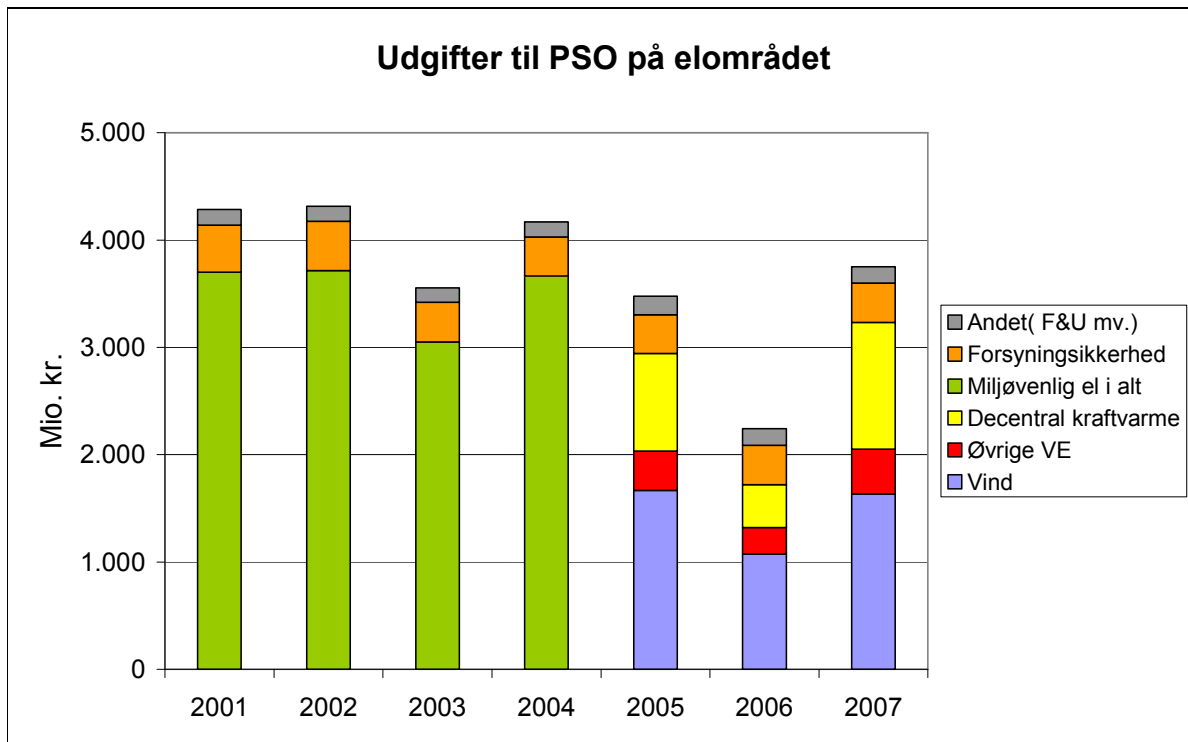
	2005	2006	2007
Vind	5,1	3,3	5,0
Biomasse mv.	1,1	0,7	1,3
Decentral kraftvarme	2,7	1,2	3,6
Forsyningsikkerhed	1,1	1,1	1,1
Forskning og udvikling mv.	0,5	0,5	0,5
I alt	10,5	6,8	11,4

Udviklingen i PSO-omkostninger til miljøvenlig elproduktion

Støtten til den miljøvenlige elproduktion gives typisk som et pristillæg, der reguleres i forhold til markedsprisen, således at støtten reduceres, når markedsprisen stiger og omvendt. Overslagsmæssigt medfører denne regulering, at en stigning i markedsprisen på 1 øre/kWh giver et

fald i PSO-betalingen for forbrugerne på 0,4-0,5 øre/kWh og omvendt. Sammenhængen er dog ikke konstant og afhænger bl.a. af niveauet for markedsprisen for el.

Elmarkedsprisen var omkring 10 øre/kWh lavere i 2007 end i 2006. Det relativt store stigning, der er i PSO-omkostningerne fra 2006 til 2007, jævnfør figur 1, skyldes for størstedelens vedkommende dette prisfald.

Figur 1 Note: Støtte til den miljøvenlige elproduktion er opdelt fra 2005 efter bortfald af aftagepligten

Formålene med PSO-omkostningerne er nærmere fastlagt i elforsyningsloven.

Støtten til den miljøvenlige elproduktion fremgår af elforsyningslovens §§ 55-59a. Omkostningerne afhænger derfor alene af de lovbestemte pristillæg, elproduktionen og markedsprisen.

Omkostninger til forsyningsikkerhed omfatter sikring af tilstedeværelse af en tilstrækkelig produktionskapacitet i det sammenhængende elforsyningssystem, jf. elforsyningslovens § 27a, samt dækning af nødvendige meromkostninger i forbindelse med levering af el til elforbrugere tilsluttet et isoleret kollektivt elforsyningsnet, jf. elforsyningslovens § 28a.

Støtte til forskning og udvikling omfatter støtte til miljøundersøgelser i forbindelse med havvindmøllerne på Horns Rev og Rødsand, samt tilskud til forskning, udvikling og demonstration vedrørende miljøvenlige elproduktionsteknologier, der administreres af Energinet.dk, og tilskud til forskning, udvikling og demonstration vedrørende effektiv anvendelse af el, der administreres af brancheforeningen af danske eldistributionsselskaber Dansk Energi – NET. Begge tilskudsordninger administreres efter regler fastlagt i bekendtgørelser i henhold til elforsyningsloven.

Øvrige forhold

Ændring af elforsyningsloven

Med ændringsloven L 549 af 6. juni 2007 er der skabt hjemmel til at fritage egenproducenter af elektricitet fra små elproduktionsanlæg for betaling til dækning af offentlige forpligtelser (PSO). Hjemlen er nu udnyttet med udstedelse af en bekendtgørelse nr. 275, der trådte i kraft den 1. maj 2008. Bekendtgørelsen definerer nærmere, hvilke produktionsanlæg der er undtaget. Endvidere er reglerne om energiproduktionsanlæg på havet suppleret med erstatningsregler i forhold til den systemansvarlige virksomhed, i relation til tilfælde hvor en forpligtet elproducent ikke etablerer havvindmølleparken. Lovændringen omfatter desuden bestemmelser om pristillæg til havvindmølleparken Rødsand II, regler om omkostninger ved nettilslutning af kraft- og kraftvarmeværker, tilsyn og kontrol med PSO-betalingen samt ændring af forbrugerrepræsentationsreglerne.

Foråret 2008 blev der fremsat 3 forslag til ændringer af elforsyningsloven.

Det første forslag (L 108) vedrører kommunernes og Energinet.dk's muligheder for at deltage i virksomhed tilknyttet til elforsyningsvirksomhed. I relation hertil vil der i løbet af året blive udarbejdet en præciserende bekendtgørelse om kommunernes adgang til at deltage i tilknyttet virksomhed. Derudover indeholder lovforslag L 108 en opstramning af reglerne for udnyttelse af energi på havet, således at det i højere grad sikres, at anlæggene bliver opført efter gennemførelsen af udbuddene. Der foreslås en forenkling og modernisering af betingelserne for udnyttelse af energi på søterritoriet og i den eksklusive økonomiske zone, og der har vist sig behov for en række mere teknisk prægede ændringer i lovene. Lovforslaget blev vedtaget af Folketinget den 12. juni 2008.

Det andet lovforslag (L 128) lægger op til at imødekomme en eventuel ansøgning om at ophæve kulrestriktionen på Skærbækværket og Avedøre 2 mod aftale om, at biomasseanvendelsen øges med op til 700.000 tons i 2011 svarende til en forøgelse af den samlede VE-andel på 1,2 pct. enheder VE. Forslaget bygger på en aftale af 21. februar 2008, indgået af regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti), Dansk Folkeparti og Ny Alliance. Lovforslaget blev vedtaget af Folketinget den 12. juni 2008.

Det tredje lovforslag (L 129) har til formål at øge udbredelsen af vedvarende energi. Lovforslaget blev vedtaget af Folketinget den 12. juni 2008. Lovforslagets bestemmelser er en udmøntning af dele af den aftale om den danske energipolitik i årene 2008-2011, som et flertal af Folketingets partier (Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Ny Alliance) indgik den 21. februar 2008. Aftalens hovedinitiativer er en forøgelse af afregningspriserne på el fra vindmøller, biomasse og biogas og mulighed for anvendelse af affald på kraftværker. Desuden skal der foretages udbud af 400 MW nye havvindmøller, og der skal oprettes en erstatningsordning for naboer til nye vindmøller. Hertil kommer en markant styrkelse af indsatsen for at spare på energien. Aftalen indeholder endvidere en omlægning af visse energiafgifter, som gennemføres af skatteministeren, en forbedring af midlerne til energiforskning, udvikling og demonstration og visse initiativer inden for transportsektoren.

En række elementer i aftalen forudsættes gennemført i en kommende VE-lov (lov om vedvarende energikilder), som forventes fremsat i folketingsåret 2008-09. De dele af den kommende VE-lov, som

vedrører støtte til øget anvendelse af vedvarende energi-kilder, indgår dog i lovforslag, (L 129) med henblik på at støtten kan blive godkendt efter EU-statsstøttereglerne før VE-lovens ikrafttræden.

Lovovervågning af lov om ændring af lov om elforsyning, lov om naturgasforsyning og lov om varmforsyning af 9. juni 2004. I andet halvår af 2007 blev der gennemført en lovovervågning af lov om ændring af lov om elforsyning, lov om naturgasforsyning og lov om varmforsyning af 9. juni 2004 (L 494). Lovovervågningen mundede ultimo 2007 ud i en redegørelse til Folketingets Energipolitiske Udvalg. Redegørelsen blev til på baggrund af høring af organisationer, virksomheder og myndigheder. Høringssvarene kommenterede på enkelte specifikke lovgivningsmæssige forhold. Konklusionen på lovovervågningen er, at der efter Klima- og Energiministeriets vurdering ikke er konstateret problemer i relation til den gældende lov, som giver anledning til anbefaling om lovændring. Det er endvidere ministeriets vurdering, at der ved implementeringen af L 494 generelt er blevet skabt gode rammer for velfungerende markeder for el- og naturgas med en høj grad af forbrugerbeskyttelse. Herved vurderes L 494 og dens implementering generelt at opfylde sit formål.

Administration af kommuners indberetning og afgivelse af erklæring efter elforsyningslovens §§ 37 og 37 a (SRA)

Kommunerne skal hvert år inden den 1. februar indberette størrelsen af vederlag eller udbetalte udbytter fra el- og varmforsyningsvirksomheder. Indberetningen dokumenterer, dels om der er modtaget midler, som skal modregnes i bloktilskuddene, dels om optjente midler fra el-, naturgas- og varmforsyningsvirksomhed anvendes til andre aktiviteter. Hvis der ikke er modtaget sådanne midler fra forsyningsvirksomhederne, skal kommunerne afgive en erklæring om dette. Samtidig skal de afgive erklæring, om at der ikke er anvendt midler fra el-, naturgas- og varmforsyningsvirksomhed til vandforsyning, spildevand eller affaldshåndtering. Indberetningerne skal være forsynet med en revisorpåtegning, som sikkerhed for at der ikke er fejl i indberetningerne. Energitilsynet modtager indberetninger og erklæringer og træffer afgørelse om, hvorvidt de eventuelt indberettede beløb kan godkendes, og hvorvidt tilsynet finder, at en kommune har anvendt optjente midler fra el-, naturgas- og varmforsyningsvirksomhed til andre aktiviteter. I givet fald fastsætter Energitilsynet dette beløbs størrelse. Senest 1. maj skal Energitilsynet meddele Velfærdsministeriet de godkendte beløb. For 2007 udgør beløbet 7, 087 mia. kr.

Reglerne for kommunernes indberetninger er blevet ændret med virkning fra 2007, således at alle kommuner skal afgive disse indberetninger og/eller erklæringer hvert år. For at lette kommunerne i deres arbejde med at udarbejde indberetningerne, har Energistyrelsen udarbejdet fortrykte erklæringer og standardformularer, ligesom der er udsendt en vejledning. Energitilsynet har på sin hjemmeside endvidere offentliggjort en række informationer, som efter erfaringerne fra det første indberetningsår, har vist sig nødvendige, eksempelvis en liste over hvilke kommuner der er med i de fælleskommunale affaldsfyrede varme anlæg. Alligevel er der, ifølge Energitilsynet, betydelige problemer med at få indberetningerne ind rettidigt, ligesom mange af dem er mangelfulde. Manglerne indebærer, at det ikke for alle kommuners vedkommende er muligt for Energitilsynet at overholde fristen for meddelelsen til Velfærdsministeriet.

Finansministeriet har primo 2008 igangsat en analyse af de kommunale forsyningsområder og modregningsreglerne. Formålet med dette arbejde er at undersøge mulighederne for at forenkle reglerne.

Statens købepligt til regionale eltransmissionsnet

Eltransmissionsnet mellem 100 og 200 kV og visse udlandsforbindelser skal med tiden overgå til staten. Overdragelsen kan ske frivilligt eller efter reglerne om tvangssalg, jf. elforsyningslovens § 35. Statens købepligt varetages af Energinet.dk.

I december 2007 indgik Energinet.dk og DONG Energy aftale om Energinet.dk's overtagelse af det tidligere NESAs 132 kV net til en pris af 2 mia. kr. Selve overdragelsen skulle afvente, at 132 kV nettet udskilles i et selvstændigt selskab. Denne selskabsmæssige omstrukturering er afsluttet medio maj 2008 med etablering af Regionale Net.dk A/S. Aktierne i selskabet vil blive overdraget til Energinet.dk ultimo maj 2008.

Herudover pågår en sag om statens overtagelse af EnergiMidt's aktiepost i Vestjyske Net A/S, der er omfattet af reglerne om tvangssalg. Forhandlinger om værdiansættelsen af denne aktiepost er indledt foråret 2008. Hvis der ikke opnås enighed parterne imellem, vil sagen i henhold til elforsyningslovens bestemmelser blive forelagt Taksationskommissionen.

Energinet.dk's køb af en aktiepost i Vestjyske Net A/S adskiller sig væsentligt fra overtagelsen af NESAs Net, idet der her er tale om en mindretalsandel uden nogen form for indflydelse på selskabets dispositioner, mens der ved overtagelsen af NESAs Net er tale om en samlet selskabsovertagelse, hvor Energinet.dk derfor får bestemmende indflydelse. Sagen om aktieposten i Vestjyske Net A/S har stor principiel betydning, idet det er muligt, at en stor del af de fremtidige overdragelser af eltransmissionsnettene til staten vil blive i form af enkelte mindre aktieposter og kun i mindre grad i form af samlede net.